

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
SLUŽBA ZA LOKALNO SAMOUPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 85 41
F: 01 478 87 57
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

Redne lokalne volitve 2018

Pojasnila in odgovori na pogosta vprašanja II. del: **Obveznosti občinskih volilnih organov po razpisu volitev**

(Ta pojasnila ne vsebujejo konkretnih datumov volilnih opravil, ti so določeni z [Rokovnikom za izvedbo volilnih opravil in Navodili občinskimi volilnim komisijam](#), objavljenima na spletni strani Državne volilne komisije!)

Ljubljana, 28. avgust 2018

I. RAZPIS REDNIH LOKALNIH VOLITEV

Na podlagi prvega odstavka 26. člena in drugega odstavka 104. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12 in 68/17, v nadaljevanju: Zakon o lokalnih volitvah) je predsednik Državnega zbora Republike Slovenije razpisal redne volitve v občinske svete in redne volitve županov, ki se opravijo 18. novembra 2018. Razpis je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 48/2018 dne 13. julija 2018. Za dan razpisa je določen 3. september 2018. S tem dnem se prično volilna opravila.

V občinah, kjer bo potreben drugi krog volitev za župana, bo potekalo glasovanje še dva tedna kasneje na podlagi tretjega odstavka 107. člena Zakona o lokalnih volitvah, to je 2. decembra 2018. Te volitve, natančneje drugi krog volitev za župana, bo razpisala Državna volilna komisija.

Instruktivni obrazci za postopke kandidiranja in vlaganja kandidatur so objavljeni na [spletni strani Državne volilne komisije](#).

1. Razpis volitev v svete ožjih delov občine

V skladu s prvim odstavkom 110. člena Zakona o lokalnih volitvah se istočasno kot redne volitve v občinski svet opravijo tudi redne volitve v svete ožjih delov občine.

Redne volitve v svete ožjih delov občine (vaške, krajevne in četrtne skupnosti) v skladu s prvim odstavkom 111. člena Zakona o lokalnih volitvah razpiše župan občine. Akt o razpisu volitev se objavi v uradnem glasilu občine. Termin objave razpisa volitev v svete ožjih delov občine v uradnem glasilu občine ni pravno relevanten glede na citirane zakonske določbe, pomembno je, da se v razpisu volitev v svete ožjih delov občine določi isti dan za volitve (glasovanje) in za začetek volilnih opravil.

Služba za lokalno samoupravo je po objavi razpisa rednih lokalnih volitev pozvala župane vseh občin, ki imajo ožje dele občin, ki jih vodijo izvoljeni sveti, da nemudoma objavijo razpis volitev v svete ožjih delov občine v uradnem glasilu občine.

II. NADOMESTILA ČLANOM VOLILNIM ORGANOM

1. Nadomestilo članom volilnih odborov, ki vodijo predčasne volitve

V kakšni višini naj se oblikuje nadomestilo predsedniku, namestniku predsednika ter članom volilnega odbora, ki vodijo predčasno glasovanje?

Podlaga za določitev nadomestila predsedniku, namestniku predsednika ter članom volilnega odbora, ki vodi predčasno glasovanje sta predzadnji in zadnji odstavek 45. a člena Zakona o lokalnih volitvah. Določbe so se z zadnjo novelo zakona spremenile. Višina nadomestila članom volilnega odbora na lokalnih volitvah se je izenačila z višino nadomestila članom volilnih odborov na državni ravni. 4. člen [Pravilnika o določitvi meril in kriterijev za določitev višine nadomestil in povračila stroškov članom volilnih organov](#), tajnikom in drugim osebam, ki opravljajo dolžnosti na volitvah in referendumu določa naslednje višine nadomestil:

- za člana volilnega odbora, na volišču za predčasno glasovanje, če predčasno glasovanje poteka tri dni v višini 9,6 dnevnic in za predsednika in njegovega namestnika v višini 11,1 dnevnic;
- za člana volilnega odbora, na volišču za predčasno glasovanje, če predčasno glasovanje poteka dva dneva v višini 6,4 dnevnic in za predsednika in njegovega namestnika v višini 7,4 dnevnic;
- za člana volilnega odbora, na volišču za predčasno glasovanje, če predčasno glasovanje poteka en dan v višini 3,2 dnevnic in za predsednika in njegovega namestnika v višini 3,7 dnevnic.

Višino dnevnic določa [Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja](#) (Uradni list RS, št. 140/06, 76/08 in 63/17) v četrtem odstavku 4. člena in znaša 15,00 EUR.

2. Povračilo materialnih stroškov za delo v volilnih organih

Ali imajo predsednik in namestnik predsednika ter člani in njihovi namestniki pravico do povrnitve potnih stroškov za udeležbo na seji volilnega organa?

Praviloma nimajo pravice do povrnitve stroškov. 45.a člen Zakona o lokalnih volitvah namreč določa, da je funkcija članov volilnih organov častna. Člani volilnih organov imajo zaradi dela v volilnih organih ob vsakih splošnih volitvah, ki obsegajo redne in predčasne volitve v občinski svet, nadomestne volitve v občinski svet, če v občini niso oblikovane volilne enote, in redne ter nadomestne volitve župana v prvem in drugem krogu, pravico do enkratnega nadomestila v višini, ki jo določa zakon.

Izjemoma lahko komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja predlaga občinskemu svetu, da s sklepom določi povračilo stroškov prevoza na sejo občinske volilne komisije predsedniku ali namestniku predsednika te komisije, če ni imenovan izmed občanov in je njegovo stalno prebivališče od sedeža OVK nesorazmerno oddaljeno. Pravico do povračila stroškov v zvezi s službenim potovanjem imajo člani volilnih organov le v primeru napotitve na izobraževanje.

3. Nadomestilo občinskim uradnikom, ki opravljajo dela za izvedbo lokalnih volitev

Na kakšen način se zagotovi nadomestilo za delo občinskih uradnikov, ki morajo opravljati delo, povezano z izvedbo lokalnih volitev, saj tajnik in namestnik tajnika ne moreta sama izvesti vseh opravil, povezanih z izvedbo volitev (župana, članov občinskega sveta in člane svetov krajevnih skupnosti)?

Zakon o lokalnih volitvah ne daje pravne podlage za povračilo stroškov dela javnih uslužbencev, ki pomagajo pri izvedbi lokalnih volitev. V skladu s 44. členom Zakona o lokalnih volitvah so občinski organi dolžni pomagati volilnim organom pri njihovem delu. Ker občinska uprava opravlja upravne, strokovne in administrativne naloge za vse občinske organe, Zakon o lokalnih volitvah ni predvidel posebnega načina za nagrajevanje javnih uslužbencev občinske uprave, ker za to ni nobene potrebe. Naloga predstojnika glede organizacije občinske uprave je, da primerno razporeja delo med zaposlene s predpostavko, da se te naloge opravijo znotraj delovnega časa kot redna delovna obveznost. V primeru, da je član volilnega organa hkrati tudi uradnik, zaposlen v občinski upravi, mora svoje delo opraviti izven rednega delovnega časa, saj sicer ni upravičen do nadomestila v skladu s 45. a členom Zakona o lokalnih volitvah. V kolikor pri volilnih opravilih javni uslužbenci, zaposleni v občinski upravi, nudijo strokovno pomoč na podlagi odredbe nadrejenega, pa menimo, da gre pri tem za odrejanje dela v okviru redne zaposlitve in jim za to ne pripada dodatno plačilo. V kolikor predstojnik organa oceni, da gre za povečan obseg dela ali pa odredi nadurno delo, se za ta razmerja uporabijo pravila po Zakonu o javnih uslužbencih ter Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju.

III. OBČINSKE VOLILNE KOMISIJE

1. Odločanje občinske volilne komisije

Ali se morajo seji občinske volilne komisije obvezno udeleževati tudi namestniki in ali odločajo tudi namestniki, ko so prisotni vsi?

Zakon o lokalnih volitvah nima posebnih določb o sklepčnosti in odločanju občinske volilne komisije, zato se na podlagi njegovega 4. člena smiselno uporabljajo določbe Zakona o volitvah v državni zbor, ki urejajo volilne organe. Na podlagi 27. člena Zakona o volitvah v državni zbor je volilni organ sklepčen, če so navzoči vsi člani oziroma njihovi namestniki. Volilni organ je sklepčen, če so namesto odsotnih članov navzoči katerikoli namestniki. Predsednika lahko nadomešča samo njegov namestnik. 28. člen Zakona o volitvah v državni zbor določa, da volilni organ odloča z večino glasov vseh članov. Če zaradi enakega števila glasov za in proti ne pride do odločitve, odloči glas predsednika volilnega organa.

Navedeno pomeni, da iz vidika sklepčnosti in zaradi odločanja občinske volilne komisije ni nujno, da so na seji občinske volilne komisije poleg vseh članov prisotni tudi vsi namestniki, vendar pa je njihova prisotnost (namestniki) priporočljiva zaradi kasnejšega morebitnega nadomeščanja. Tako so člani in namestniki članov ves čas seznanjeni z aktivnostmi občinske volilne komisije. Na seji občinske volilne komisije odločajo samo

člani, razen v primeru, ko kateri od namestnikov nadomešča člana občinske volilne komisije. V primeru odsotnosti člana ima namestnik člana pravico odločanja.

IV. VOLILNI ODBORI

1. Omejitev članstva v volilnem odboru zaradi sorodstva

Ali je lahko član volilnega odbora sorodnik kandidata, ki kandidira na volišču, na katerem deluje ta odbor ?

Omejitve glede predsednika in članov volilnega odbora ter njihovih namestnikov so določene v 37. členu Zakona o lokalnih volitvah. V četrtem odstavku tega člena je izrecno določeno, da ne morejo biti zakonec, oče, mati, otrok, sestra ali brat, posvojitelj ali posvojenec kandidata v volilni enoti, v kateri je ta volilni odbor imenovan, niti ne morejo živeti s kandidatom v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti. Navedeni člen ureja tudi dolžnost osebe, ki je imenovana v volilni odbor, da obvesti pristojno občinsko volilno komisijo v treh dneh po javni objavi kandidatur oziroma list kandidatov o svojem sorodstvenem ali drugem razmerju s kandidatom.

2. Pogoji za imenovanje v volilni odbor za volitve v svete krajevnih skupnosti

Ali morajo predsednik in člani volilnih odborov ter njihovi namestniki za volitve v svete krajevnih skupnosti imeti stalno prebivališče v krajevni skupnosti, ali pa je dovolj, da izpolnjujejo pogoj stalnega prebivanja v občini?

Glede predsednika in članov volilnega odbora ter njihovih namestnikov drugi odstavek 114. člen Zakona o lokalnih volitvah določa, da se glede vprašanj, ki v tem oddelku (volitve v svete ožjih delov občine) niso posebej urejena, smiselno uporabljajo določbe zakona o volitvah v občinske svete. Ker drugi odstavek 37. člena Zakona o lokalnih volitvah določa, da se predsednik in člani volilnega odbora ter njihovi namestniki (za volitve članov občinskega sveta in župana) imenujejo izmed občanov, ki imajo stalno prebivališče v občini, je treba navedeno določbo pri krajevnih skupnostih uporabiti tako, da se predsednik in člani volilnega odbora ter njihovi namestniki imenujejo izmed oseb, ki imajo stalno prebivališče v krajevni skupnosti. Izhajati je namreč treba iz tega, da volitve v svete ožjih delov občine ne razpiše predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, temveč župan in da Zakon o lokalnih volitvah ločeno ureja izvedbo teh volitev. Drugi odstavek 34. člena Zakona o lokalnih volitvah določa, da se za vsako volišče imenuje najmanj en volilni odbor. V primeru rednih lokalnih volitev, ko se voli tudi občinska organa hkrati s člani sveta krajevne skupnosti in je za določeno volišče imenovan le en volilni odbor, velja določba drugega odstavka 37. člena Zakona o lokalnih volitvah, da morajo imeti predsednik in člani ter njihovi namestniki stalno prebivališče v občini. V tem primeru namreč prevlada okoliščina, da volilni odbor opravlja naloge za volitve župana in člane občinskega sveta, zaradi česar se ne zahteva stalno prebivališče na območju krajevne skupnosti, v kateri je konkretno volišče.

V. SESTAVA VOLILNIH IMENIKOV

1. Sestava volilnih imenikov državljanov Republike Slovenije, pripadnikov avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti in volilnih imenikov državljanov Republike Slovenije, pripadnikov romske skupnosti

Imenovanje posebne komisije za sestavo volilnega imenika pripadnikov avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti in volilnih imenikov pripadnikov romske skupnosti, ni več potrebna. Novi Zakon o evidenci volilne pravice (Uradni list RS, št. 98/13, v nadaljevanju: ZEVP-2) v 20. členu določa, da vse vrste volilnih imenikov sestavi Ministrstvo za notranje zadeve.

V volilni imenik bodo vpisani vsi državljani Republike Slovenije, za katere se v evidenci volilne pravice poleg ostalih podatkov vodi tudi podatek o priznani volilni pravici državljanov Republike Slovenije, pripadnikov avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti ali volilni pravici državljanov Republike Slovenije, pripadnikov romske skupnosti. Ta podatek je bil vzpostavljen po uradni dolžnosti tudi na podlagi prepisa volilnih imenikov, ki so bili uporabljeni na rednih lokalnih volitvah v letu 2014, hkrati pa so v tem obdobju lahko volilno pravico pripadnikov avtohtone narodne skupnosti ali romske skupnosti pridobili tudi novi volilni upravičenci, če so za to podali izjavo o pripadnosti skupnosti, ki jo je na podlagi kriterijev kot tako odobrila komisija iz 11. člena ZEVP-2.

2. Organizacija volišč za pripadnike avtohtone italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti in pripadnike romske skupnosti

V sklopu priprav državnih organov na redne lokalne volitve je Ministrstvo za notranje zadeve opozorilo na zelo raznoliko, pogosto tudi segregativno prakso organizacije volišč, na katerih volijo predstavniki italijanske in madžarske narodne skupnosti ter Romov, ki pomeni tudi pomembno oviro pri pripravi volilnih imenikov. Zaradi preprečevanja diskriminacije ni dovoljeno organizirati t.i. »posebnih volišč«, na katerih (se) volijo samo predstavniki navedenih skupin. Stališče Državne volilne komisije je, da pri organizaciji vseh volišč velja načelo en volivec : eno volišče : eno obvestilo volivcu. To pomeni, da so vsa volišča redna volišča, na katerih se voli vse organe občine in predstavnike narodnih skupnosti ali Romov. To načelo velja tudi za edino posebno volišče v skladu z 78. členom Zakona o lokalnih volitvah za izvedbo predčasnega glasovanja na sedežu OVK. Ministrstvo za notranje zadeve v skladu s tem načelom pripravi tudi volilne imenike po posameznih voliščih.

VI. KANDIDIRANJE

1. Kandidiranje na lokalnih volitvah - splošno

Kdo, kdaj in kje se lahko prijavi za kandidata na lokalnih volitvah?

Kandidate za člane občinskega sveta in župane predlagajo stranke ali skupine volivcev, seveda pa morajo imeti soglasje posameznika za kandidaturo. Kandidat mora imeti stalno bivališče v volilni enoti, v kateri kandidira za člana občinskega sveta oziroma v občini, v kateri kandidira za župana (pasivna volilna pravica). Vsakdo lahko kandidira za člana občinskega sveta samo v eni volilni enoti in samo na eni listi kandidatov.

Glede na število članov občinskega sveta ločimo dve vrsti volilnega sistema. Volilni sistem za volitve članov občinskega sveta je večinski, če šteje občinski svet od 7 do vključno 11 članov. V kolikor šteje občinski svet 12 ali več članov, se za volitve članov občinskega sveta uporablja proporcionalni sistem.

V večinskem volilnem sistemu lahko politična stranka določi kandidate po postopku, določenem z njenimi pravili. Pri določanju kandidatov smejo sodelovati samo člani stranke, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v občini. Kandidate določijo s tajnim glasovanjem. V večinskem sistemu lahko kandidate za člane občinskega sveta v posamezni volilni enoti določi s podpisovanjem skupina volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti. Potrebno število podpisov je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000.

V proporcionalnem sistemu lahko vsaka politična stranka v občini določi po eno listo kandidatov v vsaki volilni enoti. Politična stranka določi listo oziroma liste kandidatov po pravilih, ki so enaka kot za večinski volilni sistem. V proporcionalnem sistemu lahko listo kandidatov v volilni enoti določi s podpisovanjem skupina volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti. Potrebno število podpisov je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000. Vsaka skupina volivcev lahko določi le eno listo kandidatov.

Volitve župana se izvajajo po dvokrožnem večinskem sistemu. Za župana je izvoljen kandidat, za katerega je glasovalo več kot 50 % volivcev, ki so glasovali. Kandidata za župana predlaga politična stranka ali skupina volivcev s podpisi podpore. Potrebno število podpisov je 2 % od števila volivcev v občini, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500.

Zbiranje podpisov podpore kandidatom se začne z dnem, ki je v skladu z aktom o razpisu rednih lokalnih volitev določen za začetek volilnih opravil.

2. Določanje kandidata za župana s strani skupine volivcev

Koliko podpor je treba zbrati za kandidaturo za župana? Ali je mogoče dati podporo v elektronski obliki?

Kandidaturo za župana mora s podpisi podpreti 2 % od števila volivcev v občini, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500 (106. člen Zakona o lokalnih volitvah). Za ugotovitev potrebnega števila se upoštevajo podatki, ki jih je po zadnjih rednih lokalnih volitvah na svoji spletni strani objavila Državna volilna komisija, pri čemer se kot osnovo za izračun vzame skupno število volivcev, ki so glasovali po volilnem imeniku ter volivcev, ki so glasovali s potrdili upravne enote (t.i. udeležba).

Glede dajanja podpore kandidatom se v skladu s 4. členom Zakona o lokalnih volitvah uporabljajo določbe Zakona o volitvah v državni zbor. Pri določanju liste kandidatov za volitve v občinski svet in pri določanju kandidata za župana s strani skupine volivcev lahko volivec da podporo zgolj na predpisanem obrazcu v fizični obliki. Obrazec podpiše osebno pred pristojnim organom, ki vodi evidenco volilne pravice (na upravni enoti), ne glede na kraj stalnega prebivališča (prvi odstavek 47. člena Zakona o volitvah v državni zbor). Volivci, ki so v času zbiranja podpor v bolnišnicah, domovih za starejše, zavodih

za invalidne osebe in podobnih zavodih ter osebe na prestajanju zaporne kazni, lahko svojo podporo izrazijo tako, da njihovo istovetnost na obrazcu potrdi posebej za to pooblaščen oseba organa oziroma zavoda (četrty odstavek 47. člena Zakona o volitvah v Državni zbor RS). Drugače pa je pri volivcih, ki imajo v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno ali začasno prebivališče pa zaradi bolezni ali invalidnosti ne morejo osebno pred pristojni organ in se ne nahajajo v zgoraj navedenih zavodih (bolnišnice, domovi za starejše ...), te osebe lahko svojo podporo kandidatu dajo pred uradno osebo pristojnega organa, ki takšno osebo obišče na domu najpozneje šest dni pred iztekom roka za predložitev list kandidatov (šesti odstavek 47. člena Zakona o volitvah v Državni zbor RS).

3. Kandidiranje za člana občinskega sveta

Ali lahko posameznik kandidira za člana občinskega sveta, ki se voli po proporcionalnem načelu, sam, brez predloga politične stranke ali volivcev?

V skladu z zakonom ne glede na vrsto organa, ki se voli in ne glede na vrsto volilnega sistema kandidate lahko predlagajo politične stranke ali volivci (s podpisi), posamezniki sami ne morejo kandidirati. Če šteje občinski svet 12 in več članov, se na podlagi tretjega odstavka 9. člena Zakona o lokalnih volitvah volijo po proporcionalnem načelu. V 65. členu Zakona o lokalnih volitvah je določeno, da liste kandidatov za člane občinskega sveta, ki se volijo po proporcionalnem načelu, določijo politične stranke v občini in volivci v volilni enoti. 68. člen navedenega zakona določa, da listo kandidatov v volilni enoti (če je ne določi politična stranka) lahko določi s podpisovanjem skupina volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti. Potrebno število je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000.

Kdo določi število volivcev, potrebnih za podporo kandidature?

Za ugotovitev potrebnega števila se upoštevajo podatki, ki jih na dan, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, na svoji spletni strani objavi Ministrstvo za notranje zadeve, ki je dolžno skladno z 8. odstavkom 23. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji objaviti število volilnih upravičencev v državi, posamezni volilni enoti in volilnem okraju, ob lokalnih volitvah oz. referendumih na lokalni ravni pa tudi v posamezni lokalni skupnosti. Ministrstvo za notranje zadeve vsem občinam zagotovi podatke o številu volilnih upravičencev do nivoja hišne številke. Te podatke občine uporabijo za izračun števila volivcev, ki je potreben za podpore kandidatom v krajevnih, vaških in četrtinskih skupnostih, ki kot take niso opredeljene v registru prostorskih enot in se jih zato ne more vnaprej oblikovati.

4. Skupina volivcev kot predlagatelj kandidatov na lokalnih volitvah - trajnost

Ali morajo na lokalnih volitvah, kjer običajno sodelujejo tudi skupine volivcev v obliki liste občanov, te skupine volivcev za svoj nastop zbrati določeno število volivcev za vsake volitve, četudi so se medtem že uvrstile v občinski svet in delujejo že nekaj let?

Kandidate za občinski svet v volilni enoti ali kandidata za župana lahko določi s podpisovanjem skupina volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti. Skupina volivcev se oblikuje na podlagi zbranih podpisov, ki so potrebni za vložitev predloga kandidature. Potrebno število podpisov določa Zakon o lokalnih volitvah posebej za občinski svet (1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne

manj kot 30 in ne več kot 1000) in posebej za župana (2 % od števila volivcev v občini, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500). Glede na navedene zakonske določbe, mora skupina volivcev za vložitev kandidature vsako volilno leto posebej izpolniti pogoj za vložitev kandidature, to je predložiti listo kandidatov s podpisi podpore, ne glede na rezultate prejšnjih volitev v občinski svet.

5. Preračun odstotka v število podpisov podpore

Ali se pri določitvi števila potrebnih podpisov podpore za vložitev kandidature gleda samo celo število brez decimal ali se morebiti dobljeno število zaokroži na celo število?

Zakon o lokalnih volitvah je tako glede potrebnih podpisov podpore kandidatu za člana občinskega sveta oziroma listi kandidatov za člane občinskega sveta (prvi odstavek 54. člena in prvi odstavek 68. člena) kot glede potrebnih podpisov podpore kandidatu za župana (106. člen) jasen, saj določa najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000, oziroma najmanj 2 % od podpisov števila volivcev v občini, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500. Dobljeni rezultat pri preračunu odstotka v število podpisov podpore kandidatu oziroma listi kandidatov, ki vsebuje decimalo, je treba vedno zaokrožiti navzgor, saj bi bilo sicer število podpisov podpore manjše od z zakonom določenega števila.

6. Podpora volivca predlogu skupine volivcev

Ali lahko skupina volivcev pri volitvah po večinskem volilnem sistemu predlaga tri kandidate v volilni enoti in koliko podpisov podpore mora priložiti? Ker se v volilni enoti voli tri člane, ali lahko en podpis oziroma podpora volivca velja za vse tri kandidate?

Večinske volitve se od proporcionalnih volitev razlikujejo v tem, da se pri prvih glasuje o posameznemu kandidatu, pri čemer volivec lahko glasuje največ za toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v posamezni volilni enoti, pri proporcionalnih volitvah pa se glasuje o listah kandidatov v volilni enoti.

Glede kandidiranja za večinske volitve se uporablja 54. člen Zakona o lokalnih volitvah, ki določa, da kandidate za člane občinskega sveta v posamezni volilni enoti lahko določi s podpisovanjem skupina volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti, če so volivci državljani druge države članice EU, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa začasno prebivališče. Potrebno število podpisov je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000. Vsaka skupina volivcev lahko v posamezni volilni enoti določi največ toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v volilni enoti (55. člen Zakona o lokalnih volitvah).

Upoštevati je treba tudi skupne določbe o kandidiranju v 68.a do 73. členu Zakona o lokalnih volitvah, ki določajo, da mora imeti kandidat stalno prebivališče v volilni enoti, če je kandidat državljan druge države članice EU, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa začasno prebivališče v kateri kandidira za člana občinskega sveta. Za vsako kandidaturo je potrebno pisno soglasje kandidata, ki je nepreklicno. Najpomembnejši pa je 71. člen, ki določa, da lahko vsak volivec da podporo s podpisom samo enemu predlogu kandidatov, ki se volijo po večinskem načelu.

Navedena določba pomeni, da se v primeru, ko se v volilni enoti voli tri kandidate, podpis enega volivca velja za vse tri kandidate. S podpisom volivec podpre en predlog kandidature pri večinskem sistemu, ne glede na to, ali predlog vsebuje enega, dva ali tri kandidate.

7. Poimenovanje kandidatur, spiska kandidatur in list kandidatov

Ali imajo lahko kandidature, spiski kandidatov ali liste kandidatov, ki jih predlagajo interesno povezane skupine volivcev v večjem številu volilnih enot enako ime?

V večinskem volilnem sistemu se volivci odločajo med posameznimi kandidati (11. člen Zakona o lokalnih volitvah), v proporcionalnem sistemu pa izbirajo liste kandidatov (13. člen Zakona o lokalnih volitvah).

73. člen Zakona o lokalnih volitvah, ki ureja ime predlagatelja, če je predlagatelj kandidature oziroma liste kandidatov skupina volivcev, spada v skupne določbe o kandidiranju in se uporablja za oba volilna sistema. Ime predlagatelja v obeh primerih je ime in priimek enega izmed volivcev z dodatkom »in skupina volivcev«. Če skupina volivcev predlaga listo kandidatov za volitve članov občinskega sveta po proporcionalnem načelu, se ime predlagatelja (ime in priimek enega izmed volivcev z dodatkom »in skupina volivcev«) šteje za ime liste kandidatov le, če volivci ne določijo drugega imena liste. V večinskem volilnem sistemu pa kandidatura ali seznam posamičnih kandidatur, ki ga predlaga skupina volivcev, ne more nositi imena liste, ker se izraz »lista kandidatov« uporablja samo za kandidiranje na volitvah, ki se opravijo po proporcionalnem volilnem sistemu.

Interesno povezane skupine volivcev, ki so predlagatelji kandidatov v večjem številu volilnih enot, se zaradi prepoznavnosti na območju občine odločijo, da za zakonsko določenim imenom predlagatelja v svoji volilni enoti dodajo skupen naziv oziroma interes (npr. kandidat Janez Novak, predlagatelj Franc Kovač in skupina volivcev »Občani za čisto okolje«).

8. Predlagatelj kandidata – kandidat

Ali je lahko eden od kandidatov predlagatelj kandidatne liste za občinski svet določene volilne enote (večinski sistem)? Ali je lahko predlagatelj kandidat za župana?

Ni v nasprotju z zakonom, če je eden od podpisnikov (ali vsi, ki jih ista skupina volivcev podpre) kandidat za člana občinskega sveta v tej volilni enoti. Enako velja v primeru, da je skupina volivcev predlagatelj kandidata za župana. Če so kandidati za člane občinskega sveta ali je kandidat za župana član/ni politične stranke v občini, lahko v skladu s pravili stranke sodeluje/jo pri oblikovanju predloga za lastno kandidaturo.

9. Podpora iste skupine volivcev kandidatom v večjem številu volilnih enot

Ali se glede na to, da je območje občine razdeljeno na 4 volilne enote (večinski sistem), za vsako volilno enoto vlaga kandidature oz. listo kandidatov za občinski svet posebej, čeprav je predlagatelj v vseh volilnih enotah isti (npr. Janez Novak in skupina volivcev) in predlaga liste za vse volilne enote?

V vseh štirih volilnih enotah lahko določijo kandidate za člane občinskega sveta le politične stranke v občini, posamezna skupina volivcev pa lahko s podpisovanjem določi predlog kandidata oziroma kandidatov samo v volilni enoti, v kateri imajo vsi v skupini volivcev stalno prebivališče oziroma volilno pravico. Vsi predlagatelji pa lahko predlagajo samo kandidata oziroma kandidate za člane občinskega sveta, ki ima/jo na območju volilne enote, v kateri kandidirajo, stalno prebivališče, oziroma volilno pravico (68. a člen Zakona o lokalnih volitvah).

10. Nezdržljivost članstva v posebni občinski volilni komisiji za volitve predstavnikov italijanske narodne skupnosti s kandidaturo za člana občinskega sveta in člana sveta krajevne skupnosti

Ali je nezdržljivo, da član posebne občinske volilne komisije za volitve predstavnikov italijanske narodnosti kandidira na volitvah za člana občinskega sveta in člana sveta krajevne skupnosti, vendar ne kot pripadnik italijanske narodnosti?

V primeru, da član posebne občinske volilne komisije za volitve predstavnikov italijanske narodnosti kandidira na volitvah v občinski svet za člana, ki se voli na podlagi splošne volilne pravice, je treba upoštevati, da gre za iste redne lokalne volitve, katerih rezultat je izvolitev novega občinskega sveta. Na podlagi prvega odstavka 25. člena Zakona o volitvah v državni zbor, ki se na podlagi 4. člena Zakona o lokalnih volitvah smiselno uporablja tudi glede lokalnih volitev, kadar določena vprašanja niso urejena v slednjem zakonu, član volilnega organa ne more hkrati kandidirati na volitvah, ki jih vodi. Zakon o volitvah v državni zbor ne določa nobenih izjem od navedenega pravila. Če član volilnega organa sprejme kandidaturo, mu po zakonu preneha funkcija člana v volilnem organu.

Omeniti je tudi treba, da je občinski svet organ, ki odloča o pritožbi zoper odločitev občinske volilne komisije (100. člen Zakona o lokalnih volitvah), kar pomeni, da bi ista oseba, če bi bila izvoljena v občinski svet (ne kot pripadnik italijanske narodne skupnosti), lahko odločala o pritožbi zoper odločitev posebne občinske volilne komisije, katere član je.

Član posebne volilne komisije pa lahko kandidira za člana sveta ožjega dela občine. Gre za volitve v dva različna organa, za katera zakon ne določa nezdržljivosti. Volitve v svete ožjih delov občine niso »iste« volitve kot redne volitve v občinski svet, ki jih v občini, v kateri se volijo predstavniki italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti poleg OVK vodi PVK. Volitve v svete ožjih delov občine razpiše župan, izvedejo pa se istočasno kot redne volitve v občinske svete (110. člen Zakona o lokalnih volitvah). Sprejetje kandidature na volitvah v svete ožjih delov občine nima za posledico prenehanja članstva v posebni volilni komisiji za izvolitev članov občinskega sveta - predstavnikov italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti.

11. Nezdržljivost kandidiranja zaradi sorodstvenih razmerij

Ali lahko hčerka člana občinske volilne komisije kandidira na volitvah?

Tako kandidiranje ni v nasprotju z zakonom. Član volilnega organa pa mora v tem primeru sam skrbeti za to, da je njegovo sodelovanje pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na kandidiranje hčerke, v skladu s priporočili pristojne Komisije za

preprečevanje korupcije (Sistemsko načelno mnenje št. 06211-9/2012/23 z dne 3. 7. 2012).

12. Upoštevanje pravil o enakih možnostih obeh spolov pri kandidiranju

Kako se določbe Zakona o lokalnih volitvah o upoštevanju enakih možnosti moških in žensk uveljavijo pri kandidiranju na rednih lokalnih volitvah v letu 2018?

Na rednih lokalnih volitvah 2018 se glede načela enakih možnosti spolov uporablja 70.a člen Zakona o lokalnih volitvah, ki določa da morajo politična stranka ali volivci, ki v volilni enoti določijo več kot enega kandidata za člana občinskega sveta, določiti kandidate oziroma kandidatne liste tako, da pripada vsakemu od obeh spolov najmanj 40 % kandidatur oziroma mest na kandidatni listi ter svoje kandidate oziroma kandidate na prvi polovici kandidatne liste razporediti izmenično po spolu. Določba prvega odstavka tega člena ne velja za kandidatne liste, na katerih so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, pri čemer mora biti na kandidatni listi, na katero so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, najmanj en predstavnik vsakega od spolov.

Ta člen se nanaša na sestavo kandidatnih list in je absolutno obvezujoč. V primeru, če bi bila kandidatna lista sestavljena v nasprotju s to zakonsko določbo, bi jo morala občinska volilna komisija zavrnila, saj gre za materialni pogoj. Pri tem je pomembno, da sta upoštevana oba pogoja in sicer predpisani minimalni delež vsakega od obeh spolov ter izmenična razporeditev kandidatov po spolu na prvi polovici kandidatne liste. Spolne kvote se preverjajo na ravni volilne enote in ne na ravni celotne občine, če je ta razdeljena na več volilnih enot.

12.1. Spolne kvote v večinskem volilnem sistemu na lokalnih volitvah 2018

Kako upoštevati sistem spolnih kvot na lokalnih volitvah 2018 v okviru večinskega volilnega sistema?

V sistemu večinskih volitev se glasuje neposredno o kandidatih. Občine so sicer lahko razdeljene bodisi v eno ali pa (praviloma) več volilnih enot. V občinah, ki so razdeljene na več volilnih enot, se lahko v eni volilni enoti glasuje o več kandidatih, vendar največ o treh. Občina je lahko v večinskem volilnem sistemu tudi ena volilna enota, kadar sestavlja občinski svet sedem občinskih svetnikov. Vsaka politična stranka ali lista kandidatov lahko v posamezni volilni enoti določi največ toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v volilni enoti. Spolne kvote v večinskem volilnem sistemu se uporabljajo na naslednje možne načine:

- če se v volilni enoti voli enega člana občinskega sveta ali predlagatelj predlaga samo enega kandidata (če se volijo dva oziroma trije) ni vezan na pravila zagotavljanja enakih možnosti obeh spolov;
- če se v volilni enoti voli dva člana občinskega sveta, je isti predlagatelj, če predlaga dva kandidata dolžan predlagati enega moškega in eno žensko;
- če se v volilni enoti voli tri člane občinskega sveta, je isti predlagatelj,
 - o če predlaga dva kandidata dolžan predlagati enega moškega in eno žensko in

- če predlaga tri kandidate dolžan upoštevati pravilo iz drugega odstavka 70.a člena (najmanj eden vsakega od obeh spolov);
- če se v volilni enoti voli sedem članov občinskega sveta, je isti predlagatelj dolžan upoštevati tako pravilo o najmanj 40 % kandidatov vsakega od spolov na listi kandidatov kot pravilo o izmenični uvrstitvi kandidatov in kandidatki na prvi polovici liste (prvih štirih – dve kandidatki in dva kandidata razporejeni izmenično). Če na listi kandidatov to pravilo (zadruga) ni upoštevano, občinska volilna komisija kandidatur ne zavrne, ker to ni vsebinska napaka (drugače kot pri kandidatnih listah za proporcionalne volitve!). Mora pa opozoriti predlagatelja na napačno sestavo liste kandidatov. Razlog, da se tako sestavljena lista ne zavrne je v tem, da napaka v sestavi liste kandidatov, ki se volijo po večinskem načelu, nima nobenih posledic tako za pasivno volilno pravico kandidatov kot tudi ne za aktivno volilno pravico volivcev, saj so na volilnem lističu posamične kandidature razporejene glede na rezultat žrebanja in ne po predlagateljih.

12.2. Primeri iz sodne prakse glede spolnih kvot

Povzetek:

Izpolnjevanje spolnih kvot je materialni pogoj pri presoji zakonitosti, kar pomeni, da ne gre za formalno pomanjkljivost, temveč za njeno vsebinsko neskladje z zakonom.

Soglasje kandidata je nepreklicno, naknadni umik kandidature ni mogoč.

OVK presoja zakonitost kandidatne liste v celoti, delna zavrnitev je možna zgolj kadar obstaja zakonski razlog, ki se tiče posamezne kandidature in ne liste kandidatov.

Kadar predlagatelj vloži listo kandidatov, ki izpolnjuje zakonsko določbo glede spolnih kvot (ob vložitvi), naknadno pa se izkaže (ob preverjanju zakonitosti), da se zaradi razlogov izven domene predlagatelja, poruši izpolnjevanje zakonske določbe in obstaja razumen razlog za različno obravnavanje kandidatnih list, se lahko kandidatna lista delno potrdi ob predpogoju, da obstaja zakonski razlog, ki se tiče posamezne kandidature in ne liste kandidatov (na primer: dvojna kandidatura posamezne osebe ali smrt kandidata po oddaji kandidatne liste).

A) Poskus umika kandidature enega kandidata zaradi doseganja pravega razmerja med spoloma (Sodba Vrhovnega sodišča RS, Uv 12/2011) – »umik kandidature«, »delna zavrnitev«, »narava napake«

Primarnemu predlogu pritožnice, naj sodišče izpodbijano odločbo odpravi in kandidatno listo potrdi v celoti, Vrhovno sodišče ni moglo slediti, kajti tako potrjena kandidatna lista bi bila neskladna z zakonom. Glede na popolno jasnost določb šestega in sedmega odstavka 43. člena ZVDZ takšne kandidatne liste po presoji Vrhovnega sodišča ni mogoče potrditi niti ob upoštevanju načela sorazmernosti.

Po določbi 50. člena ZVDZ je namreč soglasje kandidata nepreklicno, zato je izjava o umiku soglasja pravno neupoštevna. Delna zavrnitev liste kandidatov glede te kandidatke torej po ZVDZ ni mogoča. Prav tako pa tudi ne delna zavrnitev glede katere od ostalih kandidatki, saj so vse posamične kandidature skladne z zakonom. Tretji odstavek 56. člena ZVDZ po mnenju Vrhovnega sodišča omogoča delno zavrnitev liste kandidatov le v primeru, če za to obstaja zakonski razlog, ki se tiče take posamezne kandidature in ne liste kandidatov.

Pri neskladju liste kandidatov z določbo šestega odstavka 43. člena ZVDZ ne gre za formalno pomanjkljivost liste kandidatov, temveč za njeno vsebinsko neskladje z zakonom. Volilna komisija zato ni bila dolžna postopati po drugem odstavku 56. člena ZVDZ, ki se samo nanaša na primere, ko OVK ugotovi formalne pomanjkljivosti liste kandidatov.

B) Hkratna kandidatura istega kandidata na dveh kandidatnih listah (Sodba Vrhovnega sodišča RS, Uv 8/2018) – »odgovornost predlagatelja«, »sorazmernost«

Obravnavani primer pa se v bistvenem razlikuje od primerov, ko je neupoštevanje predpisanih »spolnih kvot« posledica predlagateljeve napake pri določitvi liste kandidatov. Izpolnjevanje ustreznega deleža kandidatov po spolu je sicer pogoj, da kandidat sploh lahko uveljavlja pasivno volilno pravico. Vendar je položaj predlagatelja (in s tem kandidatov na njegovi listi), ki predloži v potrditev listo kandidatov, ki že izhodiščno ne upošteva predpisanega deleža kandidatov po spolu, drugačen od položaja predlagatelja, ki je v potrditev predložil listo kandidatov, da sta spola zastopana v skladu z zakonom, kasneje pa se to razmerje spremeni zaradi kasneje ugotovljene neveljavnosti kandidature posameznega kandidata zaradi njegovega hkratnega kandidiranja na listi druge politične stranke. Po presoji vrhovnega sodišča je namreč pritožnik v obravnavanem primeru breme dokazovanja zakonitosti liste kandidatov glede pogoja spolnih kvot izpolnil, s predložitvijo liste kandidatov, ki je ta pogoj izpolnjevala. Zakon res določa, da lahko vsakdo kandidira samo v eni volilni enoti in samo na eni listi kandidatov ter da je za vsako kandidaturo potrebno pisno soglasje kandidata in da je soglasje kandidata nepreklicno. Vendar pa ne določa obveznosti predlagatelja liste, da za svoje kandidate preveri, ali ti morda niso že oddali svoje soglasje h kandidaturi drugi politični stranki oziroma skupini volivcev. Taka dolžnost predlagatelja tudi iz narave stvari ne izhaja. Podatek o danem soglasju namreč ni javno objavljen, niti se o tem ne vodi uradna evidenca.

C) Poskus umika kandidature enega kandidata zaradi doseganja pravega razmerja med spoloma (Sodba Upravnega sodišča RS, II U338/2014) – »umik kandidature«, »delna zavrnitev«

Člen 70.a Zakona o lokalnih volitvah določa dve pravili, in sicer da vsakemu spolu pripada najmanj 40 % kandidatur oziroma mest na listi kandidatov in da morajo biti kandidatke in kandidati na prvi polovici kandidatne liste razporejeni izmenično po spolu. Pri tem pa določa izjemo za liste s tremi kandidati oziroma kandidatkami, kjer mora biti najmanj en predstavnik vsakega spola. Navedene pogoje je treba šteti kot materialne pogoje pri presoji zakonitosti liste kandidatov. Zato je samo v primeru, če so pogoji iz 70.a člena Zakona o lokalnih volitvah v celoti izpolnjeni, lista kandidatov v skladu z zakonom. V primeru neizpolnitve navedenih pogojev je zato dolžna volilna komisija v skladu z določbo prvega odstavka 56. člena ZVDZ listo kandidatov zavrniti.

V obravnavanem primeru ni možno upoštevati pritožnikovega predloga, da naj sodišče ob upoštevanju odstopne izjave četrte kandidatke, potrdi listo glede prvih treh kandidatov. Po določbi tretjega odstavka 56. člena ZVDZ lahko volilna komisija listo kandidatov zavrne v celoti ali samo glede posameznih kandidatov. Navedeno določbo pa je mogoče uporabiti le v primeru, ko za to obstaja zakonski razlog, ki se tiče posamezne kandidature in ne liste kandidatov, za kar gre v obravnavanem primeru.

Takšno stališče je zavzelo tudi Vrhovno sodišče RS v sodbi Uv 212/2011. Zato se pritožnik ne more uspešno sklicevati na sodbi Upravnega sodišča, s katerima je sodišče v primerljivih zadevah pred časom sicer odločilo drugače, saj je sodišče v obravnavanem primeru sledilo kasnejšemu, drugačnemu stališču Vrhovnega sodišča.

Glede pritožnikove navedbe, da je četrta kandidatka umaknila kandidaturo, sodišče pojasnjuje, da je v skladu z določbo 70. člena Zakona o lokalnih volitvah za vsako kandidaturo potrebno pisano soglasje kandidata, ki pa je nepreklicno. Zato navedeni umik kandidature imenovane kandidatke v tem sporu ni relevanten. Prav tako pritožnik kot predlagatelj liste kandidatov po preteku roka ne more spreminjati kandidatne liste.

D) Neustrezno razmerje med spoloma ni formalna pomanjkljivost (Sodba Upravnega sodišča I U 1486/2014) – »narava napake«

70.a člen Zakona o lokalnih volitvah med drugim določa, da morajo politična stranka ali volivci, ki v volilni enoti določijo več kot enega kandidata za člana občinskega sveta, določiti kandidate oziroma kandidatne liste tako, da pripada vsakemu od obeh spolov najmanj 40 % kandidatur oziroma mest na kandidatni listi. Navedeni pogoj je treba pri presoji zakonitosti kandidatur oziroma list kandidatov šteti kot materialni pogoj in ne za formalno pomanjkljivost. V primeru neizpolnitve tega pogoja je volilna komisija dolžna, skladno s prvim odstavkom 56. člena ZVDZ, listo kandidatov zavrniti in ne, kot meni pritožnik, v skladu z drugim odstavkom istega člena ZVDZ od predlagatelja zahtevati odpravo pomanjkljivosti. Prav tako se sodišče ne strinja s pritožnikom, da bi bilo možno listo kandidatov zavrniti samo deloma. Glede posameznih kandidatov je namreč možno listo zavrniti samo v primeru, ko obstaja zakonski razlog, ki se tiče posamezne kandidature in ne liste kandidatov, za kar gre v obravnavanem primeru. V zvezi s pritožbeno navedbo, da bi bilo treba dopustiti črtanje enajstega kandidata na listi, pa sodišče pojasnjuje, da je v skladu z določbo 70. člena Zakona o lokalnih volitvah za vsako kandidaturo potrebno pisno soglasje kandidata, ki je nepreklicno. Zato takšno popraviljanje liste kandidatov ni možno.

E) Naknadni popravek neustreznega razmerja med spoloma ni mogoč (Sodba Upravnega sodišča RS, II U 333/2014) – »narava napake«

Pogoja iz člena 70.a Zakona o lokalnih volitvah je treba šteti kot materialna pogoja pri presoji zakonitosti liste kandidatov. Tako pri nespoštovanju navedenih pogojev ne gre za formalno pomanjkljivost, ki bi jo bilo mogoče naknadno odpraviti v smislu drugega odstavka 56. člena ZVDZ. Zato volilna komisija tudi ni bila dolžna postopati po drugem odstavku 56. člena ZVDZ in ni bila dolžna pozvati predlagatelja k odpravi pomanjkljivosti, saj se določba nanaša samo na primere, ko volilna komisija ugotovi formalne pomanjkljivosti liste kandidatov.

13. Vlaganje kandidatur in vloga tajnika OVK

Ali tajnik OVK ob vložitvi kandidature presoja vsebino kandidature?

Ne. Tajnik OVK ob vložitvi kandidature ne presoja vsebine kandidatur (materialne skladnosti z zakonom), ampak le vse potrebne obrazce in podatke, ki jih je treba vpisati

v potrdilo o oddaji kandidature. Vsebino celotne kandidature pa obravnava in o njeni zakonitosti odloča občinska volilna komisija.

14. Zbiranje podpisov podpore kandidatom

Kdaj se lahko začne zbirati podpise podpore kandidatom oziroma kandidatnim listam?

Akt o razpisu rednih volitev v občinske svete in rednih volitev županov, ki ga je na podlagi 26. in 104. člena Zakona o lokalnih volitvah sprejel predsednik Državnega zbora Republike Slovenije je določil kot dan razpisa volitev, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, 3. september 2018.

Šele od datuma, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, se smejo začeti zbirati podpisi na podlagi 54. člena (večinske volitve) ali 68. člena (proporcionalne volitve) Zakona o lokalnih volitvah. Podpora se daje na obrazcih, ki jih je že določila Državna volilna komisija. Navodilo o obrazcih za dajanje podpore v postopkih kandidiranja, je bilo objavljeno v Uradnem listu RS, št. 47/2018. Od dneva, ko pričnejo teči roki za volilna opravila, bo navedene obrazce mogoče brezplačno dobiti na upravnih enotah. Zbiranje podpisov podpore je treba končati do dneva, določenega za oddajo kandidatur. Ta dan je znotraj delovnih ur organa še mogoče potrditi obrazec na upravni enoti.

15. Žrebanje zaporednih števil list kandidatov

Kdaj se določijo zaporedne številke kandidatnih list?

Kandidature oziroma liste kandidatov je treba predložiti občinski volilni komisiji najpozneje trideseti dan pred dnem glasovanja do 19. ure. V nadaljevanju 74. člen Zakona o lokalnih volitvah določa, da se glede postopka potrjevanja kandidatur oziroma list kandidatov, določanja seznamov potrjenih kandidatur oziroma list kandidatov in njihove objave smiselno uporabljajo določbe Zakona o volitvah v Državni zbor. Kandidati oziroma liste kandidatov ne morejo imeti zaporednih števil dokler občinska volilna komisija ne odloči, ali bo potrdila ali zavrnila kandidaturo oziroma kandidatno listo. 59. člen Zakona o volitvah v Državni zbor določa, da odločbo o potrditvi oziroma o zavrnitvi liste kandidatov izda volilna komisija volilne enote (ob smiselni uporabi občinska volilna komisija) najpozneje dvajset dni pred dnem glasovanja. 60. člen istega zakona dalje določa, da občinska volilna komisija sestavi seznam potrjenih list kandidatov v volilni enoti po vrstnem redu, ki se določi z žrebom. Na podlagi navedenega bo občinska volilna komisija izvedla žreb zaporednih števil po tem, ko bo odločila o potrditvi oziroma zavrnitvi list kandidatov. Državna volilna komisija je v rokovniku, v katerem so navedena posamezna volilna opravila, določila, kdaj mora občinska volilna komisija opraviti žreb.

16. Kandidiranje za člana sveta krajevne skupnosti

Ali mora imeti kandidat za člana sveta krajevne skupnosti stalno prebivališče v krajevni skupnosti oziroma volilni enoti v krajevni skupnosti?

Da, drugi odstavek 109. člena Zakona o lokalnih volitvah določa, da se za volitve članov svetov krajevnih skupnosti smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za večinske volitve v občinski svet. Gre za generalno določbo, ki velja vedno, kadar

določenega vprašanja zakon posebej ne ureja. Glede kandidata se uporablja skupna določba o kandidiranju iz 68.a člena Zakona o lokalnih volitvah, na podlagi katere mora imeti kandidat stalno prebivališče v volilni enoti, v kateri kandidira za člana sveta krajevne skupnosti, če je kandidat državljan druge države članice EU, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa začasno prebivališče.

17. Podpore kandidatom za člane sveta krajevne skupnosti

Kdo lahko da podporo kandidatu za člana sveta krajevne skupnosti? Ali morajo imeti volivci, ki podprejo kandidata, stalno prebivališče v volilni enoti krajevne skupnosti ali pa je dovolj, če imajo stalno prebivališče v krajevni skupnosti?

Tretji odstavek 109. člena Zakona o lokalnih volitvah je treba razlagati tako, da je posebnost ureditve za volitve v svete krajevnih skupnosti samo v tem, da zakon določa drugačno število podpisov – skupina najmanj deset volivcev, pri čemer se podpisi dajejo na seznamu, ki vsebuje osebne podatke podpisnikov: ime in priimek, rojstni datum in naslov stalnega prebivališča, če so podpisniki državljani druge države članice EU, pa naslov začasnega prebivališča, če nimajo prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji. Podatke v seznamu podpisnikov overi občinska volilna komisija.

VII. OBVEZNOSTI OBČIN GLEDE VOLILNE KAMPANJE

Volilna kampanja se lahko začne najprej 30 dni pred dnem glasovanja. Občina mora najkasneje 31 dni pred dnem glasovanja, torej vsaj dan pred pričetkom volilne kampanje objaviti veljavni sklep o povračilu stroškov organizatorjem volilne kampanje. Podrobnejša [pojasnila na temo volilne kampanje](#) so objavljena na spletni strani Službe za transparentnosti, integriteto in politični sistem Ministrstva za javno upravo.

1. Veljavnost sklepa o delnem povračilu stroškov volilne kampanje

Ali mora občinski svet za vsake redne lokalne volitve ponovno sprejeti nov sklep o delnem povračilu stroškov volilne kampanje glede na to, da je že za predhodne redne lokalne volitve sprejel tak sklep, v katerem pa ni določeno na katere lokalne volitve se nanaša?

Pravica organizatorjev volilne kampanje do povračila stroškov iz občinskega proračuna za kandidate na volitvah za župana in za člane občinskega sveta je urejena v 28. členu Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPoIS-D, 11/11 in 98/13; v nadaljnjem besedilu: ZVRK). Občina mora pred začetkom volilne kampanje določiti, katerim organizatorjem volilne kampanje pripada delno povračilo stroškov. Pri tem 28. člen v drugem odstavku določa tudi zgornjo višino povračila stroškov na dobljen glas. Pri povračilu stroškov je tudi pomembno, da skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz poročila o financiranju volilne kampanje.

Namen določitve povračila stroškov pred začetkom volilne kampanje je predvsem v tem, da se lahko organizatorji predhodno seznanijo z višino delnega povračila stroškov, še

preden jim nastanejo stroški za volilno kampanjo. Hkrati pa ima tudi vsak občinski svet možnost določiti višino povračila stroškov glede na to, koliko sredstev ima zagotovljenih v občinskem proračunu. V kolikor občinski svet sprejme akt, ki se ne omejuje na konkretne redne lokalne volitve in vsebuje nedvoumno višino povračila stroškov ter je v skladu z veljavno zakonodajo, lahko tak sklep ostane v veljavi vse do preklica. Pri tem pa je pomembno, da občina za vsake lokalne volitve najkasneje 31 dni pred dnevom glasovanja na svoji spletni strani na vidnem mestu objavi obvestilo o tem, kateri sklep o povračilu stroškov trenutno velja.

Organizator volilne kampanje mora za zagotavljanje preglednosti in zakonitosti izvedbe ter učinkovitosti nadzora volilne kampanje najpozneje v 15 dneh po zaprtju posebnega transakcijskega računa poročilo o financiranju volilne kampanje predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES) [preko spletnega portala AJPES](https://www1.ajpes.si/vrk) (<https://www1.ajpes.si/vrk>). Vsebina obrazcev je določena v prilogi 1 Pravilnika o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo (Uradni list RS, št. 36/14).

Zakaj Sklep o delni povrnitvi stroškov volilne kampanje ne more biti sprejet na dopisni seji občinskega sveta?

Sklep o delni povrnitvi stroškov volilne kampanje, ki ga občinski svet sprejme na podlagi in v skladu z 28. členom ZVRK je po svoji vsebini splošni akt (občinski predpis), ki ima finančne posledice. Določa namreč za območje občine vsebino, kot jo za delno povrnitev stroškov za volitve in referendume na državni ravni določa ZVRK v 24. do 27. členu pod poglavjem VI. delno povračilo stroškov za organiziranje in financiranje volilne kampanje.

Ker gre torej za občinski splošni akt, veljajo za njegovo sprejetje določbe poslovnika občinskega sveta, ki urejajo sprejemanje občinskih splošnih aktov, praviloma odlokov. Ti se sprejemajo v dveh obravnavah, da je zagotovljeno sodelovanje vseh članov občinskega sveta tudi z vlaganjem amandmajev. Pod pogoji, določenimi v poslovniku, je mogoče opraviti tudi skrajšani ali nujni postopek. Oba pa ne smeta poseči v pravice članov občinskega sveta do predlaganja dopolnil.

V skladu s pravnimi običaji se lahko opravi dopisna seja, če je s poslovnikom organa to posebej predpisano in za zadeve, za katere je tako predpisano. Gre lahko za manj pomembne zadeve, glede katerih pa ni mogoče sklicati redne ali izredne seje organa v skladu s poslovnikom. V primerljivih ureditvah (poslovník vlade) je pravilo, da je sklep na dopisni seji sprejet, če je zagotovljena sklepčnost organa na način, da je predlog dokazljivo poslan vsem članom, in če nihče ni nasprotoval sprejetju. Večina poslovníkov občinskih svetov tudi določa, da splošni akti, ki imajo finančne posledice za občinski proračun, ne morejo biti sprejeti na dopisni seji.

2. Stroški volilne kampanje

Kakšne so omejitve stroškov volilne kampanje?

Omejitve pri finančnih sredstvih oziroma donacijah za volilno kampanjo so opredeljene v V. poglavju, ki govori o financiranju volilne kampanje. Zgornja meja tako pridobljenih sredstev je zapisana v 23. členu Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list

RS, št. 41/07, 103/07 - ZPoIS-D, 11/11 in 98/13; v nadaljevanju: Zakon o volilni in referendumski kampanji), natančneje v 4. in 5. točki, ki določata, da stroški volilne kampanje za volitve v predstavniški organ lokalne skupnosti ne smejo preseči 0,40 eura na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti, stroški volilne kampanje za volitve individualno voljenega organa lokalne skupnosti pa ne smejo preseči 0,25 eura na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 0,15 eura na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti.

Ministrstvo za notranje zadeve v skladu z osmim odstavkom 23. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji na dan, ko začnejo teči volilna opravila, objavi podatke o številu volilnih upravičencev v občini in v posamezni volilni enoti na svoji spletni strani.

3. Organizator volilne kampanje - predlagatelj ali predstavnik kandidature oziroma kandidatne liste ali kandidat

Ali je lahko predlagatelj kandidatne liste organizator volilne kampanje in predstavnik kandidatne liste oz. kandidata ena oseba? Je lahko organizator volilne kampanje sam kandidat za župana?

V skladu z 3. členom Zakon o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPoIS-D, 11/11 in 98/13; v nadaljnjem besedilu: ZVRK) je lahko organizator volilne kampanje sam kandidat, predstavnik predlagatelja kandidatov ali list kandidatov, politična stranka ali druga pravna ali fizična oseba. Predlagatelj kandidatne liste je politična stranka v občini ali skupina volivcev v volilni enoti. Organizator volilne kampanje je lahko torej tudi politična stranka ali predstavnik skupine volivcev kot predlagatelja. Predstavnik kandidatne liste ali kandidata je v skladu z Zakonom o lokalnih volitvah zastopnik interesov kandidata ali predlagateljev list kandidatov pri izvajanju volilnih opravil. Predstavnik je lahko navzoč pri delu občinske volilne komisije, spremlja in nadzoruje izvajanje volilnih opravil in ima pravico predsednika volilnega organa opozoriti na nepravilnosti. Predstavnik ne sme biti kandidat. Ni v nasprotju z zakonom, če je ista oseba tudi organizator volilne kampanje.

4. Število transakcijskih računov za volilno kampanjo

Ali lahko organizator volilne kampanje odpre le en transakcijski račun z oznako "za volilno kampanjo" in ga uporablja za vodenje volilne kampanje za vse 4 kandidatne liste v 4 volilnih enotah in za kandidata za župana (skupna volilna kampanja za vseh 5) ali je potrebno za vsako posamezno listo kandidatov oz. kandidata ustvariti poseben transakcijski račun (v tem primeru 5 TRR.), četudi je organizator volilne kampanje isti za vse?

Organizator volilne kampanje odpre en račun ne glede na število list kandidatov ali število kandidatov, za katere organizira volilno kampanjo.

5. Transakcijski račun skupnega organizatorja volilne kampanje

Peti odstavek 3. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji posebej določa, da lahko imajo liste kandidatov in posamezni kandidati na volitvah predstavnikov v

predstavnških in individualnih organih lokalne skupnosti, ki jih predlagajo teritorialne organizacijske enote iste politične stranke v različnih lokalnih skupnostih, skupnega organizatorja volilne kampanje.

Po posvetovanju z Računskim sodiščem RS ministrstvo meni, da ima tudi skupni organizator volilne kampanje lahko odprt samo en račun za vse volilne kampanje za volitve predstavnikov v predstavnških in individualnih organih občine, če ima vzpostavljen sistem vplačil, ki mu zagotavljajo pravilno, popolno in zanesljivo evidenco o danih prispevkih za določeno kampanjo in o plačilih stroškov te kampanje. Skupni organizator volilne kampanje je namreč dolžan računskemu sodišču in občinskemu svetu posamezne občine ločeno poročati o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo za volitve v občinski svet in za volitve za župana.

6. Odstranjevanje plakatov

Katera služba v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji odredi odstranjevanje plakatov? Ali je to redarstvo ali inšpektorat?

Zakon o volilni in referendumski kampanji v četrtem odstavku 8. člena določa, da je za odstranjevanje plakatov, nameščenih ali nalepljenih v nasprotju z določbami tega člena, pristojna občina. Odstranitev opravi izvajalec obvezne lokalne gospodarske javne službe urejanja in čiščenja javnih površin na stroške organizatorja volilne kampanje.

Vprašanje, katera občinska služba je pristojna za odreditev odstranitve plakatov, ki so namešчени ali nalepljeni v nasprotju z določbami Zakona o volilni in referendumski kampanji, je povezana s pristojnostjo vodenja postopka o prekršku na podlagi 40. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji v zvezi s 33. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji. Zakon o volilni in referendumski kampanji v prvem odstavku 33. člena predpisuje prekršek in globo za organizatorja volilne kampanje, ki opravlja plakatiranje v nasprotju z 8. in 9. členom ZVRK. Za nadzor nad izvajanjem 8. in 9. člena, katerih kršitve so v 33. členu določene kot prekrški, pa je v skladu s 40. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji pristojna inšpekcija lokalne skupnosti ali redarstvena služba lokalne skupnosti. Občinsko inšpekcijo kot prekrškovni organ občine določa Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10 in 40/12 - ZUJF). Njeno organizacijo in pristojnosti pa občinski predpis, s katerim je ustanovljena in občinski predpis, ki ureja plakatiranje. Redarstvena služba lokalne skupnosti je občinsko redarstvo, ki ga kot prekrškovni organ občine ureja Zakon o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06), njegovo organizacijo in pristojnosti pa predpisa, ki urejata tudi občinsko inšpekcijo.

Za vodenje postopka o prekršku in izdajo odločbe o prekršku iz 33. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji je pristojna občinska inšpekcija oziroma občinski inšpektor, razen če občinski odlok, ki ureja plakatiranje, določa da je za to pristojno občinsko redarstvo. Pristojni prekrškovni organ tudi odredi odstranitev plakatov na stroške organizatorja volilne kampanje.

7. Pravila za izrabo programskega časa oziroma časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov

Ali je pravilno, da pravila o oglaševanju v času volilne kampanje za lokalne volitve sprejeme uredniški odbor in jih objavi v glasilu v skladu z zakonom najkasneje 45 dni pred dnevom glasovanja?

ZVRK v poglavju o volilni in referendumski kampanji v medijih v prvem odstavku 6. člena določa, da morajo izdajatelji medijev najkasneje 45 dni pred dnevom glasovanja na volitvah oziroma 25 dni pred dnevom glasovanja na referendumu določiti in objaviti pravila (obseg, pogoje in način) za izrabo programskega časa oziroma časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov oziroma predstavitev mnenj o referendumskem vprašanju. Nadalje ZVRK v tretjem odstavku 6. člena določa, da morajo izdajatelji drugih tiskanih in elektronskih medijev v neposredni ali posredni večinski javni lasti zagotoviti vsem organizatorjem enake pogoje za objavljanje volilnih propagandnih sporočil, s pravili iz prvega odstavka 6. člena pa morajo zagotoviti enakopravnost organizatorjem volilne kampanje pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov, pri čemer se lahko predvidijo posebni termini ali prostor za politične stranke, ki so že zastopane v državnem zboru ali za politične stranke in kandidatne liste, ki so že zastopane v predstavniških organih lokalnih skupnosti, in posebni termin ali prostor za politične stranke in kandidatne liste, ki še niso zastopane v državnem zboru oziroma v predstavniških organih lokalnih skupnosti. ZVRK tudi določa, da morajo izdajatelji medijev volilne oglaševalske vsebine v medijih objaviti z navedbo naročnika (prvi odstavek 7. člena ZVRK).

Pomembno je, kakšno določbo glede volitev vsebuje odlok, ki ureja občinsko glasilo. V navedenem odloku lahko občinski svet s posebno določbo pooblasti uredniški odbor, da določi pravila objav volilnih propagandnih sporočil v občinskem glasilu. Pravila morajo biti takšna, da zagotovijo enakopravnost vseh kandidatov in kandidatnih list. Če takšne določbe odlok, ki ureja občinsko glasilo, nima, je za sprejem pravil pristojen občinski svet.

8. Brezplačna plakatna mesta

Ali zadostuje, da občina v obvestilu organizatorjem volilne kampanje sporoči, da so kot brezplačna plakatna mesta na voljo mesta, ki jih upravlja občinsko javno podjetje in za to tudi nekaj zaračuna?

Če plakatna mesta, ki so javno objavljena kot brezplačna, dejansko niso brezplačna, ker postavitve in vzdrževanje proti plačilu izvede Javno podjetje po svojem ceniku za te storitve to ni v skladu z ZVRK. V skladu s prvim odstavkom 8. člena ZVRK mora biti brezplačno plakatno mesto v celoti zagotovljeno brezplačno, brez zaračunavanja storitev postavitve in vzdrževanja plakatnih mest in tudi brez plačila komunalne (op.: občinske) takse. Brezplačna plakatna mesta morajo organizatorjem volilne kampanje omogočiti osnovno informiranje volivcev v lokalni skupnosti o listi kandidatov ali kandidatu. Dodatna plakatna mesta, ki jih občina tudi lahko določi, pa so organizatorjem volilne kampanje na razpolago proti plačilu.

ZVRK določa, da je lepljenje in nameščanje plakatov z oglaševalskimi vsebinami za volilno kampanjo (v nadaljnjem besedilu: plakati) za volitve in referendum na državni in lokalni ravni dovoljeno na plakatnih mestih, ki jih določi lokalna skupnost. Lokalna skupnost mora določiti brezplačna plakatna mesta, tudi brez plačila občinske takse, in pri tem vsem organizatorjem volilne kampanje zagotoviti enakopravnost pri lepljenju in nameščanju plakatov na teh plakatnih mestih. Število in skupna površina brezplačnih

plakatih mest morata posameznemu organizatorju volilne kampanje omogočati vsaj osnovno informiranje volivcev v lokalni skupnosti o listi kandidatov ali kandidatu oziroma o referendumskem vprašanju. Lokalna skupnost lahko določi tudi dodatna plakata mesta, ki so organizatorjem volilne kampanje na razpolago le pod določenimi pogoji in proti plačilu.

ZVRK v tretjem odstavku 8. člena določa, da mora lokalna skupnost najkasneje 60 dni pred dnevom glasovanja na volitvah javno objaviti pogoje za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest iz prvega in drugega odstavka 8. člena, torej do brezplačnih in odplačnih plakatnih mest. V primeru, ko se lastniki oziroma upravljavci zemljišč in drugih objektov dogovorijo z organizatorjem volilne kampanje o nameščanju plakatov na teh zemljiščih ali objektih, pa zakon prepoveduje poseganje lokalne skupnosti v te dogovore.

9. Oblike volilne kampanje

Ali opis volilne kampanje iz drugega in petega odstavka 1. člena ZVRS tudi zajema tiskovno konferenco za medije, na kateri kandidat za župana napove svojo kandidaturo za župana v določeni občini? Ali velja enako za kandidate za člane občinskega sveta? Lahko samo napovejo svojo kandidaturo ali se smejo tudi predstaviti? Katera dejanja že znanih kandidatov za župana in za člane občinskega sveta ne spadajo v okvir volilne kampanje in jih lahko izvedemo že v času pred tekom volilne kampanje?

Npr.:

- *objava kandidata na facebook-u, da bo kandidiral oz. da razmišlja o kandidaturi;*
- *vzpostavitev spletne strani s predstavitvijo kandidata (je lahko objavljena šele s pričetkom volilne kampanje)?*

ZVRK določa, da so volilna kampanja vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah. Primeri, kaj vse se šteje v volilno kampanjo, so navedeni v petem odstavku 1. člena ZVRK. Kadar gre zgolj za napoved kandidature, brez natančnejše predstavitev kandidata za župana ali članov občinskega sveta (predstavitev volilnega programa) menimo, da še ne gre za volilno kampanjo, saj se s tem še ne vpliva na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah. Napoved kandidature je v določeni meri primerljiva tudi z zbiranjem podpisov, ki se zbirajo za vložitev kandidature ali liste kandidatov. Na podlagi četrtega odstavka ZVRK se stroški zbiranja podpisov za podporo kandidaturi ne štejejo za stroške volilne kampanje, kar posredno pomeni, da tudi aktivnosti zbiranja podpisov ne moremo šteti za dejanja volilne kampanje.

Če kandidat na facebook profilu zgolj objavi, da bo kandidiral, po našem mnenju še ni volilna kampanja. Ključni kriterij za presojo ali konkretna aktivnost pred uradnim začetkom volilne kampanje predstavlja volilno kampanjo torej je, ali je namen te aktivnosti, da bo vplivala na odločanje volivcev pri glasovanju na volitvah.

VIII. GLASOVANJE NA VOLITVAH

1. Obvestila volivcem za glasovanje v 2. krogu volitev za župana

Ali je mogoče izdelati eno obvestilo volivcem za 1. in 2. krog volitev za župana?

Da. V skladu s tretjim odstavkom 107. člena Zakona o lokalnih volitvah razpiše drugi krog rednih volitev za župana Državna volilna komisija. Opraviti se mora 14 dni po prvem krogu, ki pa se opravi v skladu s 104. členom Zakona o lokalnih volitvah hkrati z rednimi volitvami v občinski svet. Razpis Državne volilne komisije temelji na rezultatih 1. kroga volitev in velja le za tiste občine, v katerih župan v 1. krogu ni bil izvoljen. V nadaljevanju je z Državno volilno komisijo usklajeno besedilo obvestila volivcem, ki lahko vsebuje tudi besedilo, da velja za drugi krog:

OBVESTILO

Občinska volilna komisija vas obvešča, da bodo v nedeljo, 18. novembra 2018, redne volitve v občinski svet in župana

*Vaše volišče št. _____ je v _____
V volilnem imeniku ste vpisani pod zaporedno št. _____*

To obvestilo velja tudi za morebitni drugi krog glasovanja za župana, ki bo v nedeljo, 2. decembra 2018.

Prosimo vas, da s seboj prinesete osebni dokument, s katerim boste lahko dokazali svojo istovetnost.

Volivcem, ki pridobijo volilno pravico po 1. krogu glasovanja (na primer dopolnijo 18 let po dnevu glasovanja) se pošlje vabilo samo za to glasovanje zgolj za 2. krog volitev.

2. Zagotavljanje tajnosti glasovanja pri majhnem številu volivcev na volišču

Kako zagotoviti tajnost glasovanja, če je na volišču vpisan samo en volivec, ki ima na tem volišču posebno volilno pravico za volitve za člana občinskega sveta, predstavnika romske skupnosti, splošno volilno pravico za župana, članov občinskega sveta ter članov sveta krajevne skupnosti?

V opisanem primeru bi vsekakor lahko šlo za kršitev tajnosti volitev, zato naj volivec glasovnico odda v zaprti ovojnici, ki naj jo volili odbor posreduje posebni občinski volilni komisiji, ki bo opravila štetje. S tem bo volilni organ poskrbel za fizično ločitev glasovnice od volilnega imenika in na ta način preprečil ugotovitev identitete volivca in njegove izbire pri glasovanju.

V skladu z navodili Državne volilne komisije se enako ravna tudi glede ugotavljanja izida na voliščih, kjer je glasovalo 10 ali manj volivcev. Glasovanje v teh primerih poteka tako, da volilni odbor izroči volivcu poleg glasovnice še kuverto. Volivec izrazi svojo voljo tako, da izpolni glasovnico, jo da v kuverto, ki jo zapre, nato pa odloži v volilno skrinjico. Po zaključku glasovanja, volilni odbor vse oddane kuverte z glasovnicami združi v večji ovoj (kuverto), ki jo odstopi v štetje občinski ali posebni občinski volilni komisiji. Volilni odbor ne sme odpirati kuvert z glasovnicami.

3. Na lokalnih volitvah ni glasovanja iz tujine in glasovanje na volišču OMNIA

Zakon o lokalnih volitvah določa v 80. členu, da za lokalne volitve ne veljajo določbe zakona o volitvah v državni zbor, ki se nanašajo na glasovanje po pošti v tujini in na glasovanje pri diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije ter za glasovanje na volišču zunaj kraja stalnega prebivanja. To pomeni, da na lokalnih volitvah ne morejo glasovati državljani, ki so stalno ali začasno v tujini na dan glasovanja. Osebe,

ki imajo volilno pravico na lokalnih volitvah in jih na dan glasovanja ni doma, lahko glasujejo na predčasem volišču.

Na lokalnih volitvah prav tako zakon ne omogoča glasovanja na volišču izven kraja bivališča. Na lokalnih volitvah je to neizvedljivo, saj gre pri rednih lokalnih volitvah za 212 samostojnih volitev, volivci v vsaki občini volijo svoje organe občine. V vsaki občini imenujejo svoje volilne organe, imajo kandidate, ki imajo volilno pravico znotraj te občine, temu ustrezno se glasovnice razlikujejo od občine do občine, vsak občina ima svoje volilne imenike. Praktična izvedba glasovanja na volišču izven kraja stalnega prebivanja za prebivalce vseh občin bi bila organizacijsko povsem neobvladljiva.

4. Tisk in hramba glasovnic

4.1. Materialna in tehnična zaščita

Zakon o lokalnih volitvah določa le vsebinske sestavine glasovnice, vendar opozarjamo, da je treba pri pripravi glasovnice poleg skrbi za točnost podatkov posvetiti posebno skrb tudi zaščiti pred morebitnimi zlorabami glasovnic v postopku tiskanja glasovnic, prevzema glasovnic in razdelitve le teh volilnim odborom. Priprave za to fazo je treba pričeti pravočasno tako z materialno oziroma tehnično zaščito glasovnic kot tudi z organizacijskimi ukrepi zaradi njihove morebitne zlorabe ali odtujitve.

Tehnična zaščita

Občinska volilna komisija mora ustrezno pozornost nameniti odločitvi o obliki glasovnice. Poleg tega lahko občinska volilna komisija odloči o vrsti papirja in o konkretni grafični obliki glasovnice tako, da natančno določi mesto občinskega žiga na vsaki glasovnici in kot (navpično, poševno pod določenim kotom itd.) pod katerim je odtisnjen žig na glasovnico. Ta ukrep omogoča naknadni nadzor avtentičnosti glasovnice. Pri tem ni pomembno, ali je žig na glasovnici odtisnjen ročno ali kot faksimile.

4.2. Organizacijska zaščita pri tisku glasovnic

Poleg tega je treba izvesti ustrezne organizacijske ukrepe, s katerimi zmanjšamo možnost morebitne zlorabe ali nenamerne odtujitve glasovnic pred dnevom glasovanja. Organizacijska zaščita zadeva tako samo organizacijo tiskanja glasovnic kot tudi organizacijo prevzema, hrambe glasovnic in njihovo predajo volilnim odborom pred dnevom glasovanja. Izbrani tiskar mora biti seznanjen s kazensko odgovornostjo za morebitno zlorabo, zagotoviti mora organizacijske ukrepe, s katerimi bo zagotovil varnost tiskanja glasovnic ipd. Zato je treba zagotoviti nadzor nad elektronskimi predlogami za tisk glasovnic (ne pošilja se jih po elektronski pošti), oblikovanjem na tiskarskem področju, časom tiskanja in nad številom natisnjenih glasovnic. S tiskarjem se je treba dogovoriti za morebitni nadzor pooblaščenih oseb s strani občinske volilne komisije v času tiskanja ter način prevzema natisnjenih glasovnic in/ali prevoz natisnjenih glasovnic na občino. V prostorih občine je po prevzemu natisnjenih glasovnic treba organizirati zaščito pred nepooblaščenim dostopom do prostora, kjer se glasovnice hranijo. Predsednik ali tajnik občinske volilne komisije naj v dogovoru z županom določi prostor na občini, ki bo v času do dneva glasovanja dostopen izključno tema dvema osebama. Glasovnice je priporočljivo hraniti v ognjevarni, vsekakor pa v zaklenjeni omari.

Število glasovnic

Med ostalim volilnim gradivom volilni odbor prevzame tudi glasovnice. Po prevzemu jih mora obvezno prešteti in pregledati ter izločiti morebitne poškodovane ali nečitljive glasovnice, saj s tem prepreči morebitne kasnejše težave in neskladnost med preštetimi, neveljavnimi in neuporabljenimi glasovnicami. Pri odločitvi o številu natisnjenih glasovnic mora občinska volilna komisija upoštevati število vpisanih v volilni imenik ter glasovnice za predčasno glasovanje in za glasovanje po pošti. S tem se izogne težavam, ki bi lahko nastale, če bi taktizirale z volilno (ne)udeležbo in bi predale manj glasovnic volilnemu odboru kot je vpisanih volivcev na volišču. Občinska volilna komisija mora predati volilnemu odboru (vsaj) toliko glasovnic, kot je volivcev vpisanih v volilni imenik za to volišče.

Hramba glasovnic do dneva glasovanja

Občinska volilna komisija mora pred dnevom glasovanja ob razdelitvi volilnih gradiv, volilnih skrinjic in druge opreme za izvedbo volitev na voliščih, člane volilnih odborov opozoriti na posebno pozornost pri hrambi glasovnic do dneva glasovanja. To je hkrati priložnost, da se izvede usposabljanje članov volilnih odborov in jih opozori na najbolj ključne naloge, ki jih ti imajo ter da obvezno preberejo pisna navodila, ki jih prejmejo skupaj z gradivi.